

30

**«ЖАҢА ТАРИХИ ШЫНДЫҚ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ
МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ЖҮЙЕСІ»**

**Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның
баяндамалар жинағы**

**Сборник докладов международной научно-
практической конференции**

**«СИСТЕМА ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА В
УСЛОВИЯХ НОВОЙ ИСТОРИЧЕСКОЙ
РЕАЛЬНОСТИ»**

**Collection of reports of the international scientific
and practical conference**

**“THE SYSTEM OF STATE AUDIT IN THE CONTEXT
OF A NEW REALITY”**

НҰР-СҰЛТАН 2021

УДК 657.6
ББК 65.053
С23

С23 Сборник докладов международной научно- практической конференции «Система государственного аудита в условиях новой исторической реальности» = Collection of reports of the international scientific and practical conference “The system of state audit in the context of a new reality” = «Жаңа тарихи шындық жағдайындағы мемлекеттік аудит жүйесі» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның баяндамалар жинағы. – Нұр-Сұлтан: - 549 б.

ISBN 978-601-337-598-4

Жинаққа жаңа тарихи шындық жағдайындағы мемлекеттік аудиттің өзекті мәселелері бойынша студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және профессор-оқытушылар құрамының баяндамалары кірді

The collection includes reports of students, undergraduates, doctoral students and teaching staff on topical issues of state audit in the context of a new historical reality

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и профессорско-преподавательского состава по актуальным вопросам государственного аудита в условиях новой исторической реальности

ISBN 978-601-337-598-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2021

Ұлттық аудиторлық бөлім Исландия сонымен бірге сайлау науқанын бақылайды және парламенттік комитеттерге, соның ішінде бюджет туралы заңның орындалуын бақылауға көмектеседі. [7]

Осылайша, жоғары қаржылық бақылау органдарының жұмысын ұйымдастырудың шетелдік тәжірибесі мемлекеттің қаржы ресурстарын басқару тиімділігі мен ашықтықты қамтамасыз етуді жоғарылатудың таптырмас тенденциялары туралы куәландырады және билік органдарының қызметіне бақылау жасау.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Абленов Д. Основы аудита: Оқулық. – Астана: Фолиант, 2015. – 520 б.
2. Грэм Коссерат және Неил Родда. Қазіргі заманғы аудит: Оқулық. – Алматы: ЖШС РПБК «Дәуір», 2017. – 408 б.
3. Абленов Д.О., Смағұлова Д.Д., Абленова А.Д. Аудит: Оқулық. – Алматы: Экономика, 2013. – 496 б.
4. Алибекова Б.А., Бейсенова Л.З. Государственный аудит: теория, методология и практика: Монография. – Нұр-Сұлтан: ЕНУ им. Л.Н.Гумилева, 2019. – 184 б.
5. Теория государственного аудита. – Астана: Счетный комитет по контролю за исполнением республиканского бюджета, 2018. – 328 б.
6. ҚР республикалық бюджеттің атқарылуын бақылау жөніндегі есеп комитеті сайты - <https://www.gov.kz/memleket/entities/esep/about?lang=kk>
7. Интернет парақша - https://www.finjournal-nifi.ru/images/FILES/Journal/Archive/2019/4/statii/fm_2019_4_05.pdf

СЫРТҚЫ МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТ ОРГАНДАРЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІН ЦИФРЛАНДЫРУДЫҢ ШЕТЕЛДІК ТӘЖІРИБЕСІ

Киккаринова Д.С.

“Мемлекеттік аудит” мамандығының 2 курс студенті

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті,

Нұр-Сұлтан қ., Қазақстан Республикасы

E-mail: dilnaz_kikkarinova@mail.ru

Ғылыми жетекшісі: Жахметова А. К.

"Мемлекеттік аудит" кафедрасының аға оқытушысы

Аннотация: Мақалада авторлар мемлекет құрылымында мемлекеттік аудит жүйесінің дұрыс моделін құру үшін не зекті болып табылатын шетелдік цифрландыру тәжірибесін қарастырылады. Автор

цифрландырудың ұлттық бағдарламаларының іске асыратын елдердің тәжірибесін қарастырды. Мемлекет инвестордың рөліне зекіне ала отырып, нақты технологияларды жедел дамыту есебінен цифрландыруды қамтамасыз етуге қабілетті деген пікір айтылды.

Цифрлық экономиканың дамуына байланысты елдердің белгілі бір топтамасы жасал

ды. Мемлекеттік аудит жүйесі үшін негізгі ақпараттық ресурс болып табылатын заңды және жекетұлғалардың барлық қаржылық операцияларының интеграциялық жүйе базасындағы сізіндетілетін қорына түрлі ақпараттық ресурстарды қамтамасыз етеді.

Аннотация: В статье авторами рассматривается зарубежный опыт цифровизации, который является актуальным для построения правильной модели системы государственного аудита в устройстве государства. Автором рассматривался опыт стран, реализующих национальные программы цифровизации. Выражено мнение, что государство способно обеспечить цифровизацию за счет ускоренного развития конкретных технологий, принимая на себя роль инвестора. Произведена некая группировка стран в зависимости от развития цифровой экономики. Отмечено, о практически полном отражении в базе интеграционной системы всех финансовых операций юридических и физических лиц, которые являются основным информационным ресурсом для системы государственного аудита.

Annotation: In the article, the authors consider the foreign experience of digitalization, which is relevant for building a correct model of the state audit system in the structure of the state. The author considered the experience of countries implementing national digitalization programs. The opinion is expressed that the state is able to ensure digitalization through the accelerated development of specific technologies, taking on the role of an investor. A certain grouping of countries was made depending on the development of the digital economy. It is noted that all financial transactions of legal entities and individuals, which are the main information resource for the state audit system, are almost completely reflected in the database of the integration system.

Түйінді сөздер: цифрландыру, мемлекеттік аудит, шетелдік тәжірибе.

Цифрландыру бәсекеге қабілетті экономиканы дамытуға және халықтың өмір сүру сапасын жақсартуға бағытталған барлық елдер ұстанатын жаһандық үрдіс болып табылады. Қазіргі уақытта цифрлық трансформация идеясы бүкіл әлемді қамтиды және көптеген елдерде цифрландыру стратегиялық даму басымдығы болып табылады.

Бүгінгі таңда әлемнің 15-тен астам елі цифрландырудың ұлттық бағдарламаларын іске асыруда: Дания, Норвегия, Ұлыбритания, Канада, Германия, Сауд Арабиясы, Үндістан, Ресей, Қытай, Оңтүстік Корея, Малайзия, Сингапур, Австралия, Жаңа Зеландия және Қазақстан.

Ұлттық экономикаларды цифрландыру бойынша алдыңғы қатарлы елдердің бірі-Қытай, Сингапур, Оңтүстік Корея.

Қытай өзінің "Интернет плюс" бағдарламасында цифрлық индустрияларды дәстүрлілермен біріктіреді. Сингапур "Ақылды экономиканы" қалыптастырады, Канада Торонтода АКТ-хабын құрады, оның драйвері АКТ болады. Ал Оңтүстік Корея "Креативті экономика" бағдарламасында адами капиталды дамытуға, кәсіпкерлікке және АКТ жетістіктерін таратуға бағдарланады, ал Дания мемлекеттік секторды цифрландыруға назар аударады.

Сандық жекешелендіру тәсілінің ең жарқын мысалы-Сингапур. Осылайша, 2014 жылы Мемлекет Smart Nation тұжырымдамасын әзірлеуге бастамашы болып, бизнес пен сарапшылар қауымдастығын оны нақтылау және іске асыру үшін ынтымақтастыққа шақырды.

Осылайша, бастапқыда анықталған негізгі бастамалардың бірін - "Ақылды қала" құру үшін ұлттық сенсорлық желіні дамыту керек. Әрбір міндет үшін мемлекет техникалық шешімді әзірлеуге мердігерді таңдау үшін тендер ұйымдастырады. Тендерге қатысу брифинг талаптарына жауап беретін барлық қатысушылар үшін ашық: осылайша мемлекет ірі бизнеске ғана емес, шағын және орта бизнесті тартуға да назар аударады. 2015-2016 жылдары шағын және орта бизнеспен келісімшарттардың жартысынан көбі қол қойылды.

Мемлекет нақты технологияларды жедел дамыту есебінен елде "цифрлық секірісті" қамтамасыз ете алады. Мұндай жағдайларда мемлекет инвестицияларға ұзақ мерзімді қайтаруды, бәсекелестік позицияны, трендтерді бағалауды негізге ала отырып, қаржыландырудың түйінді, неғұрлым перспективалы бағыттарын айқындайтын инвестор рөлін өзіне қабылдайды, сондай-ақ білім беру және кадрларды қайта даярлау сияқты табыстың іргелі шарттарына инвестиция салады.

Оңтүстік Кореяда мемлекеттің белсенді позициясымен тірек компаниялар серпінді цифрлық технологияларға инвестицияларды өз бетінше жүзеге асыра бастайды. Мәселен, елдегі ең ірі телеком-операторлардың бірі - SKT - жасанды интеллект технологияларына 4 млрд доллардан астам инвестиция салуға ниет білдірді. Оператор жаңа технологияларды дамытуда әріптестіктің қажеттілігін атап өтеді, сондай-ақ нүктелік шешімдерді әзірлеу үшін жергілікті стартаптарды тартуды жоспарлайды.

Тафтс университетіндегі Флетчер атындағы құқық және дипломатия мектебі Mastercard компаниясымен ынтымақтастық шеңберінде 60 елдегі цифрлық экономиканың жай-күйі мен даму қарқынын талдай отырып, Digital Evolution Index рейтингін ұсынды.

Олардың зерттеу нәтижелері бойынша Сингапур, Ұлыбритания, Жаңа Зеландия, БАӘ, Эстония, Гонконг, Жапония және Израиль "цифрлық элитаға" айналды: бұл елдер цифрлық дамудың жоғары деңгейімен және жылдам қарқынымен сипатталады. Осы прогрессивті нарықтарға инновацияларды енгізудің осындай жылдамдығының арқасында табысты технологиялық прогрестің үлгісі және болашақ өсу үшін бағдар бола алады.

Норвегия, Швеция, Швейцария, Дания, Финляндия, Сингапур, Оңтүстік Корея, Ұлыбритания, Гонконг, АҚШ дамыған цифрлық экономикасы бар top-10 елдің қатарына кіреді.

Әрбір мемлекеттегі цифрлық экономиканың қазіргі жағдайы мен өсу қарқынын талдағаннан кейін зерттеу авторлары елдерді 4 топқа бөлді (1 кесте).

Кесте 1. Цифрлық экономиканың дамуына байланысты елдерді топтастыру

Топ	Мемлекеттер
Көшбасшылар	Сингапур, Ұлыбритания, Жаңа Зеландия, БАӘ, Эстония, Гонконг, Жапония және Израиль цифрлық дамудың жоғары қарқынын

	көрсетеді, оны сақтайды және инновацияларды таратуда көш бастап келеді.
Өсу қарқынынбаяулататын елдер	Оңтүстік Корея, Австралия, сондай-ақ Батыс Еуропа мен Скандинавия елдері ұзақ уақыт бойы тұрақты өсуді көрсетті, бірақ қазір даму қарқыны айтарлықтай төмендеді. Инновацияларды енгізбестен, бұл мемлекеттер цифрландыру көшбасшыларынан артта қалу тәуекеліне ұшырайды.
Перспективалы	Дигитализацияның салыстырмалы түрде төмен деңгейіне қарамастан, бұл мемлекеттер цифрлық дамудың шыңында және инвесторларды қызықтыратын тұрақты өсу қарқынын көрсетеді. Қытай, Кения, Ресей, Үндістан, Малайзия, Филиппин, Индонезия, Бразилия, Колумбия, Чили, Мексика оларға жетекші орын алуға мүмкіндік беретін әлеуетке ие.
Проблемалық	Оңтүстік Африка, Перу, Египет, Греция, Пәкістан сияқты елдер цифрлық дамудың төмен деңгейімен және баяу өсу қарқынымен байланысты күрделі қиындықтарға тап болады.
Ескертпе: пайдаланылған көздер негізінде жасалған [3, 4]	

Әлемдік практикада қоғамдық қаржыны басқарудың ақпараттық жүйелерін құру мен дамытудың екі тәсілін бөліп көрсетуге болады - басқарудың функционалдық салаларын барынша біріздендіру және ықпалдастыру қағидаты бойынша ақпараттық жүйелерді құру (орталықтандырылған тәсіл) және жергілікті жүйелерді пайдалану (орталықтандырылмаған тәсіл).

Бірінші тәсіл мемлекеттік қаржыны басқарудың ақпараттық жүйелері жұмыс істеп тұрған көптеген елдер арасында кең таралған, олардың ішінде Австрия, Австралия, Канада, АҚШ, Франция және Бразилия. Екінші тәсіл Ұлыбританияның ақпараттық жүйесінің негізінде жатыр.

Басқарудың функционалдық салаларын барынша мүмкін интеграциялау және біріздендіру қағидаты бойынша ақпараттық жүйелерді құрудың артықшылықтарына мемлекеттік қаржыны басқаруға бірыңғай талаптарды қолдану, олардың пайдаланылуын бақылау, ведомствоаралық өзара іс-қимылды дамыту, ақпараттық, телекоммуникациялық және көлік инфрақұрылымына, энергетикалық және өзге де ресурстарға арналған шығыстарды оңтайландыру жатады. Сонымен қатар, бұл жүйелер сыртқы өзгерістерге және пайдаланушылардың қажеттіліктеріне жеткіліксіз бейімделеді, ақпараттық ресурстардың сенімділігі мен қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, сондай-ақ оларды қолданудың ресми рәсімдерін сақтауға айтарлықтай шығындарды талап етеді.

Жергілікті жүйелерді пайдалану қаржыны басқарудың неғұрлым икемді тәсілін және қолданыстағы инфрақұрылымды кезең-кезеңімен дамыту мүмкіндігін іске асыруға мүмкіндік береді, бірақ нақты уақыт режимінде ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз етпейді, Бағдарламалық қамтамасыз етуді сатып алуға, сүйемелдеуге, пысықтауға және жаңғыртуға елеулі шығындарды талап етеді. Сонымен қатар, мұндай жүйелер жеткілікті ресурстарды қажет етеді және бухгалтерлік қызметпен айналысатын жұмысшылардың еңбек өнімділігінің төмендеуіне әкеледі.

Қазақстанның мемлекеттік аудит органдарының бірыңғай ақпараттық базасын құру және дамыту кезінде орталықтандырылған және орталықтандырылмаған тәсілдердің үйлесімін қолданған орынды. Бұл ретте қоғамның қажеттіліктерін ескере отырып, республикалық және жергілікті деңгейлерде мемлекеттік органдардың, квазимемлекеттік сектор субъектілері ұйымдарының қызметін есепке алудың толықтығына, анықтығына және жеделдігіне әсер ететін ақпараттық ағындарды орталықтандыру қамтамасыз етілуге тиіс.

Мемлекеттік қаржылық бақылаудың бұрыннан келе жатқан дәстүрі бар экономикасы дамыған елдердің (Франция, Германия, Ұлыбритания, Австрия, АҚШ, Жапония) тәжірибесі жоғары мемлекеттік аудит органдарының (ЖМАО) құрылымдық ұйымдастырылуы, ең алдымен, бақылау объектілерінің аражігін ажыратуға және бақылау өкілеттіктерін нақты ажырату негізінде деңгейлес және сатылас билік қатынастарының архитектурасын құру қажеттігіне негізделгенін куәландырады.

Бұл ретте бақылау-тексеру органдарының функционалын жаңғыртудағы жалпы үрдіс "жария қаржыларды басқарудың" (Франция, Австрия, Бельгия, Швеция, Румыния және т.б.) тиімділігін арттыру болып табылады. ЖМАО беделінің өсуінің салдары жауапкершілікті арттыру және олардың функционалдық міндеттерінің күрделенуі болып табылады [5].

Әртүрлі елдердің ЖМАО қызметінің нормативтік негізі ретінде ИНТОСАИ әзірлеген мемлекеттік қаржы аудитінің стандарттарын енгізу де маңызды мәнге ие болды. Нәтижесінде ЖМАО - ның қалыптасуы мен одан әрі дамуы барысында туындайтын мән-жайлар, атап айтқанда-білікті кадрлар мәселелерін шешу, мемлекеттік қаржылық бақылауды (аудитті) жоспарлаудың, жүргізудің және жүзеге асырудың біріздендірілген жүйесіне көшу, пост-бақылау жүргізу және бақылау-талдау және сараптама жұмысын жетілдірудің басқа да проблемаларын шешу анағұрлым жеңіл еңсеріледі.

Көптеген елдер мемлекеттік қаржылық бақылау (аудит) органдарының өзара іс-қимылының жүйелілігін қамтамасыз ететін фактор болып табылатын, олардың мамандануы мен кооперациялануының ұйымдастырушылық-әдістемелік негізін құрайтын ИНТОСАИ стандарттарының негізінде мемлекеттік қаржылық бақылаудың ұлттық стандарттарын әзірледі. Бұл мемлекеттік қаржылық бақылау жүйесіне өзін-өзі ұйымдастырудың қасиеттерін береді, синергетикалық әсер береді, өз қызметкерлерін біріктіретін кәсіби интегративті функцияны орындайды.

Бірыңғай ақпараттық базаны құрудың, бақылау рәсімдерін автоматтандырудың ерекше өзектілігін мемлекеттік органдар мен мекемелердің қоғамдық секторда (ҚСХҚЕС) қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарын пайдалану шарттары береді. Оларға толық ауысқан кезде электрондық аудитті көздейтін халықаралық мемлекеттік аудит стандарттарында көзделген әдістер қолданылуға тиіс.

Зияткерлік жүйені және оның толыққанды ақпараттық базасын пайдалана отырып, бақылау нәтижелері бойынша есептілікті жасау процесін

автоматтандыру бақылауды жоспарлау, жүргізуге дайындық уақытын едәуір қысқартуға мүмкіндік береді. Мұнда әмбебап формалар, стандартты негізгі тіркестер, кодтар, сөздер және басқа компоненттер жиынтығы бар алгоритмдерді қолдануға болады. Бұл зерттеу және талдау үшін бақылау нәтижелері бойынша ақпаратты тез азайтуға мүмкіндік береді. Бұл жағдайда адамның рөлі тиісті шешім қабылдауға дейін азаяды.

Финляндияның мемлекеттік құрылымдары арасында ақпараттық технологияларды енгізудің ең жоғары деңгейін салық және кеден қызметтері, сондай-ақ қызметі кіріс алуды есепке алумен және бақылаумен байланысты басқа да мекемелер көрсетеді.

Малайзияның мемлекеттік ақпараттық жүйесі бүкіл елді қамтиды және оның ақпараттық базасы біртұтас. Онда барлық мемлекеттік органдар, соның ішінде аудиторлардың ұлттық кеңсесі жұмыс істейді.

Түрлі қызметтерге ақы төлеу үшін кредиттік карточкаларды қолданудың жаппай қолданылуын, банктердің ақылға қонымды интеграциясын назарға ала отырып, мемлекеттік аудит жүйесі үшін негізгі ақпараттық ресурс болып табылатын заңды және жеке тұлғалардың барлық қаржылық операцияларының интеграциялық жүйе базасында іс жүзінде толық көрініс табуы туралы қорытынды жасауға болады.

Бұл белгілі бір дәрежеде Малайзияның мемлекеттік құрылымдары, оның ішінде фискалдық және құқық қорғау органдары, ұлттық аудиторлар кеңсесі тарапынан қаржы қозғалысын бақылауды жеңілдетеді.

Бүгінгі таңда қағаз тасымалдағыштарды қолдана отырып қаржылық тексерулер практикасы екінші жоспарға көшті және бақылау объектісінің ақпараттық жүйесімен салыстыру үшін ғана қолданылады, өйткені іс жүзінде жүргізілген мәмілелер туралы барлық ақпарат ақпараттық жүйелердің электрондық тасымалдағыштарында сақталады.

АҚШ-та, Италияда, Ұлыбританияда, Францияда мемлекеттік аудит жүйесінің ақпараттық базаларын пайдалану, әдетте, үш деңгейдегі жұмысты қамтиды:

1) аса назар аударуды талап ететін барлық қаржылық операциялар туралы ақпаратты жинау және өңдеу;

2) кейіннен талдау және ақпаратты бақылау, қадағалау және құқық қорғау органдары арасында бөлу үшін мәліметтерді жинақтауды қамтиды;

3) қаржылық операцияның және осы операцияның артында тұрған адамдардың заңдылығын неғұрлым терең зерделеу үшін оның орындалуын кешіктіру.

Испанияда мемлекеттік ақпараттық мәліметтер базасы жұмыс істейді, оның жұмысына қаржы министрлігі жауап береді. Барлық үкіметтік операциялар ол арқылы өтуі керек, ол бюджеттің орындалуының алты түрлі кезеңін тіркейді: бюджетті бөлу, міндеттеме алу, тексеру, төлем талабы, төлем тапсырмасы және нақты қаражат бөлу.

Испанияның Есеп палатасының ақпараттық жүйесі және оның базасы оның негізінде электрондық аудит жүзеге асырылатын ажырамас буын болып табылады.

Латвияның мемлекеттік бақылау кеңсесінде мемлекеттік бақылау қызметін қамтамасыз ету үшін "Teammtе" бағдарламасы қолданылады, оны енгізу 2006 жылдан бастап кезең-кезеңімен жүзеге асырылады. Оның негізінде құрылған ақпараттық база Латвияның "Вога 6" ВОГА аудитін толық қолдауға мүмкіндік береді [6].

Қытайда 1980 жылдардың соңында құрылған "электрондық үкіметтің" маңызды құрамдас бөліктерінің бірі бақылау тиімділігін арттыру болып табылады.

Қытайдың электрондық үкіметі "бір станция, екі желі, төрт дерекқор және он екі алтын жоба" қағидаты бойынша құрылуда.

"Бір станция" -үкіметтік веб-сайтты құру және қолдау, Халыққа үкіметтік ақпарат арнасын ашу.

"Екі желі" - барлық желілерді қосуды және ақпарат алмасуды қамтамасыз ете отырып, жалпы пайдаланымдағы желіде қызметтер көрсету, электрондық әкімшілік желіні біріктіру және біріздендіру үшін ішкі үкіметтік ақпаратты және әкімшілік сыртқы желіні беру үшін жергілікті әкімшілік желіні құру.

"Төрт деректер базасы" - халықтың деректер базасын, заңды тұлғалардың деректер базасын, ғарыштық геология және табиғи ресурстар дерекқорын ұйымдастыру және макроэкономикалық деректер базасы (осы дерекқорлардың әрқайсысы міндетті болып табылады).

"Он екі алтын жоба", "Мемлекеттік қаржы", "Аудит", "Кеден", "Салық салу", "Қаржылық бақылау", "Әлеуметтік қамсыздандыру", "Сапаны қолдау", "Ауыл шаруашылығы" және т.б. қоса алғанда, халық шаруашылығының он екі негізгі саласының ат-жүйелеріне жатады[7].

Осылайша, алыс шет елдердегі мемлекеттік қаржылық бақылау органдарының қызметін қарау бұл органдардың, әдетте, интеграцияланған ақпараттық дерекқорларды пайдалана отырып, мемлекеттік қаржыны басқаруда белсенді рөл атқаратынын көрсетеді, бұл олардың жұмысын тиімді етеді.

Әдебиеттер тізімі

1 Смотрицкая И.И., Черных С.И. Мемлекеттік басқарудың цифрлық трансформациясының заманауи тенденциялары // Ресей ғылым академиясының хабаршысы. — 2018. — №5. — Б.22-36.

2 Choi H.R., Cho M.J., Lee K., Hong S.G., Woo C.R. The business model for the sharing economy between SMEs. WSEAS Transaction of Business and Economics. — 2014. — No. 11(1). — Б.625-634.

3 Vatrapu R. Understanding Social Business. In: Akhilesh K. (eds) Emerging Dimensions of Technology Management. — Springer, India, 2013. — DOI: https://doi.org/10.1007/978-81-322-0792-4_11.

4 Lewis A. C., Neiberline C., Steinhoff J.C. Digital auditing: Modernizing the Government Financial Statement Audit Approach // Journal of Government Financial Management. — Spring 2014. — Vol. 63. — Issue 1. — P. 32–37.

5 Olowo-Okere E., Tomkins C. Understanding the evolution of government financial control systems // Accounting, Auditing & Accountability Journal. — 1998. — Vol. 11. — No. 3. — P. 309–331.

6 КостоусоваЮ. А., КомароваО.В. Мемлекеттік қаржылық бақылауды цифрландыру: институционалды қалдау // Экономикалық теория журналы. — 2019. — Т. 16. — №4. — Б. 842-848

7 Семихина В.С., Белова В. В. Сандық технологиялардың қаржылық бақылауға әсері // студенттердің ғылыми қоғамдастығы: пәнаралық зерттеулер: СБ. ст. мат бойынша. LXXXIII халықаралық студ. ғылыми.-практ. конф. № 24(83). URL: [https://sibac.info/archive/meghdis/24\(83\).pdf](https://sibac.info/archive/meghdis/24(83).pdf)

СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ ПОВЫШЕНИЯ РОЛИ ОРГАНОВ ВНЕШНЕГО ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА В ЭПОХУ ГЛОБАЛИЗАЦИИ И МОДЕРНИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ КАЗАХСТАНА

Макыш С.Б.

Д.э.н., профессор

Декан экономического факультета

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева

В эпоху глобализации и модернизации экономики высшие органы государственного аудита помогают своим правительствам добиваться более высоких результатов, повышать уровень прозрачности, обеспечивать подотчетность, поддерживать авторитет, бороться с коррупцией, укреплять общественное доверие. Они также способствуют эффективному и рациональному получению и использованию государственных ресурсов в интересах и для пользы своих граждан.

В последние годы система государственного аудита динамично развивается под влиянием кардинальных изменений в реализации государственной политики во всем мире.

Высшие органы государственного аудита сталкиваются с необходимостью переосмыслить свою роль и обретают возможность использовать в своей деятельности накопленные данные о работе государственных органов и структур и современных цифровых технологий. Кроме того, перед ними стоит задача постоянного наращивания потенциала для обеспечения высокого качества государственного аудита.

В целом в зарубежных странах система государственного аудита, зависит от правового статуса и организационной структуры высших органов аудита, в числе которых, как правило, выделяют три основных вида: